

Den sårbare vestnorske regnskogen: Ny kunnskap krev betre omsyn i skogbruket og arealforvaltinga

Naturmangfaldveka
16. januar 2025

Magnus Johan Steinsvåg
Gro Kampp Hansen

alle foto om ingen andre er nemnt © M.J.S.

Eit av kjerneområda for regnskog: Naturreservata: Sagvatnet, Tjongspollen og Skogafjellet i Bømlo.

Kva er vestnorsk regnskog?

- Små skuggefulle lommer i skoglandskapet
- Høg, stabil luftfukt
- Vintermildt havklima

Boreonemoral regnskog = Vestnorsk regnskog

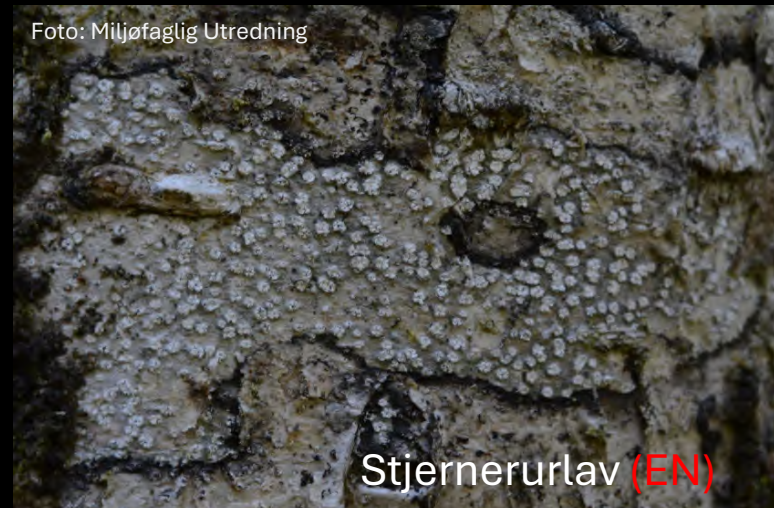
- Mikroklimaet med høg luftfukt vert oppretthaldt av furuskogen omkring regnskogslokalitetane
- Akkurat passeleg: Ikkje for «luftig» og ikkje for «teitt» og skuggefullt

Boreonemoral regnskog

- Skog med høg og stabil luftfukt: lav og mosar
- Fattig type: Boreale lauvtre som rogn, bjørk og osp (+hassel)
- Rik type: edle lauvtre med høg ph: alm, ask, lind, hassel
- Bergveggar også veksestad for mose og lav

Foto: Miljøfaglig Utredning

Antal og areal regnskog

DN13 kartlegging:

Dekar: 11 152

Antal: 430

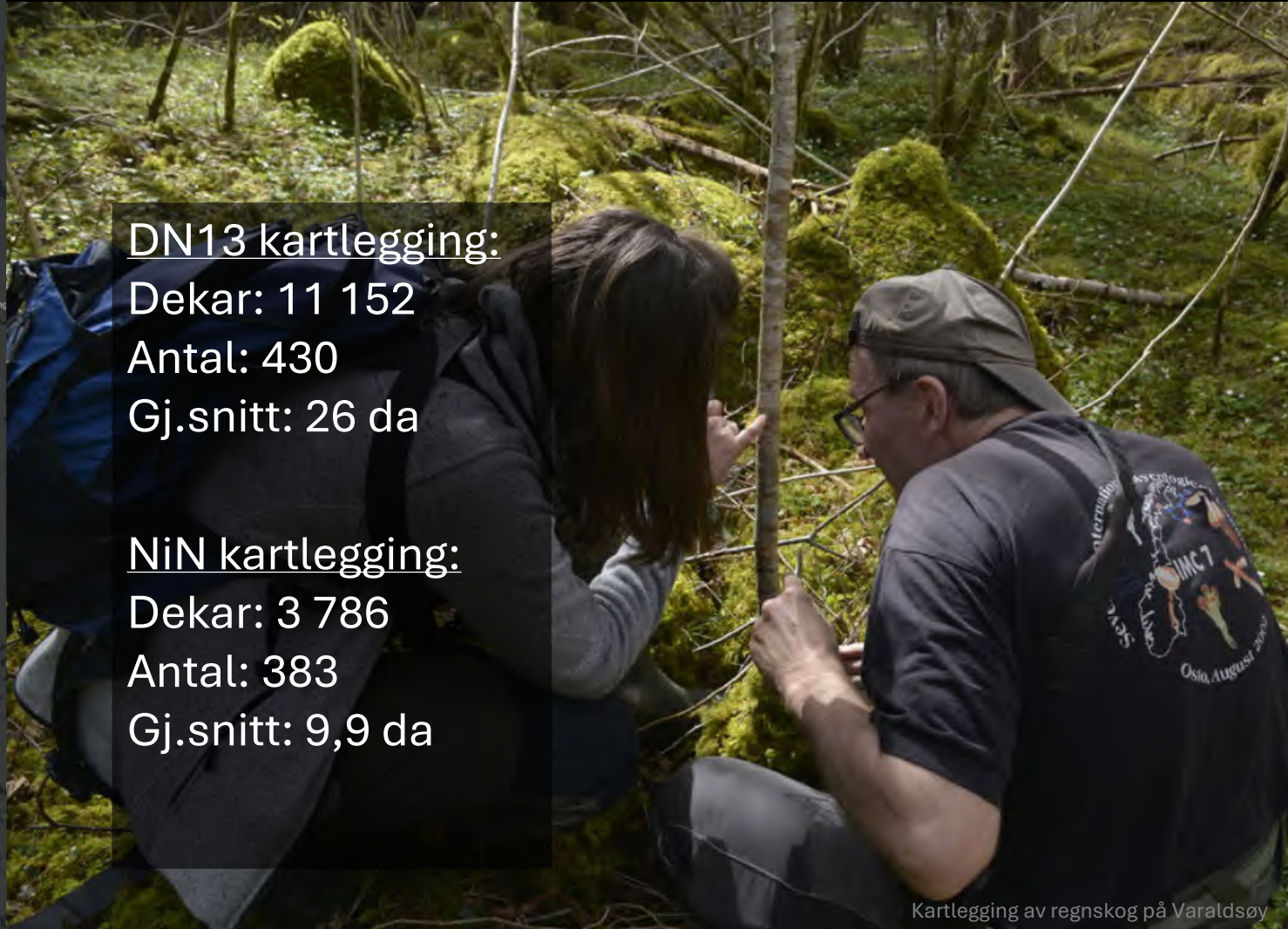
Gj.snitt: 26 da

NiN kartlegging:

Dekar: 3 786

Antal: 383

Gj.snitt: 9,9 da

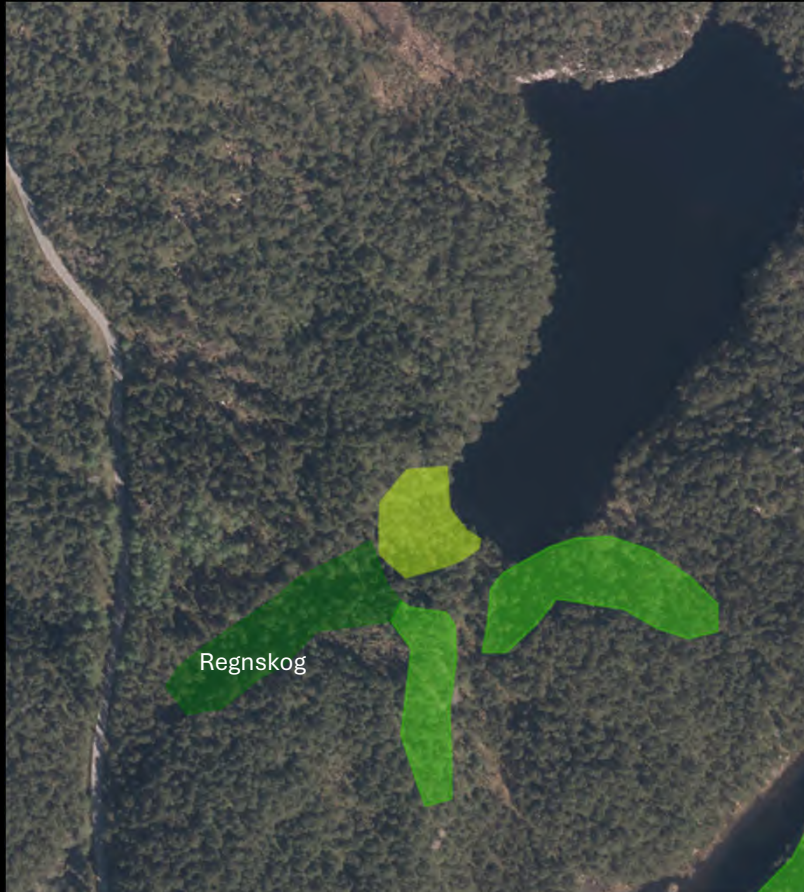
Kartlegging av regnskog på Varaldsøy

Ny kunnskap om sårbarheit

Før og etter hogst...

Effektar av hogst: Uttørking pga sol og vind

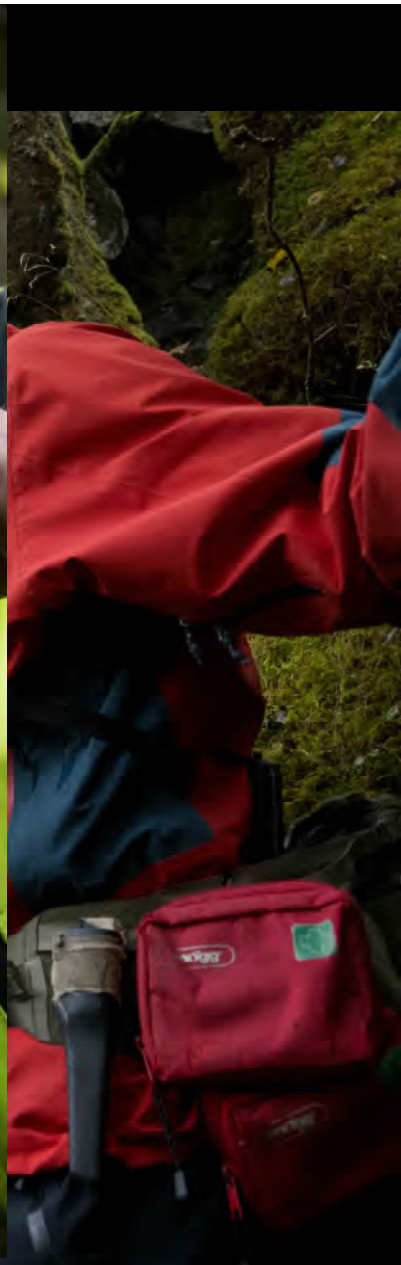

Hogstflate

Kystbendellav (CR)

Effektar av teitte granplantefelt: Utskygging

Kystkantlav (EN)

Kunnskap til no

- Studier frå British Columbia
- Negativ effekt på lav inntil 120 m avstand frå hogst
- 150 m som «føre var» avstand

 Canadian Journal of Forest Research Follow

Article

Forest edge-induced damage of cephalo- and cyanolichens in northern temperate rainforests of British Columbia

November 2018 · [Canadian Journal of Forest Research](#) 49(5)
DOI: [10.1139/cjfr-2018-0187](#)

 Yngvar Gauslaa · Paula Bartemucci · Knut Asbjørn Solhaug

[Overview](#) [Stats](#) [Comments](#) [Citations \(10\)](#) [References \(47\)](#)

Abstract

Retention of trees after logging is a method of preserving epiphytic lichens; however, epiphytes' responses to logging disturbance are insufficiently known. We aimed to characterize four viability measures — effective PSII yield (a proxy for photosynthesis), maximal photosystem II efficiency (FV/FM; a proxy for photoinhibition), chlorophyll a content, and chlorophyll a/b ratio — and the functional parameter specific thallus mass (STM; a proxy for water storage) in sympatric populations of two old-growth lichens (*Lobaria retigera* (Bory) Trevisan and *Lobaria oregana* (Tuck.) Müll. Arg.) and the less old-growth dependent *Lobaria pulmonaria* (L.) Hoffm. along recently logged forest edge gradients within retained forest patches. All species experienced substantially reduced chlorophyll contents near edges, whereas effective PSII yield was lower in the two old-growth lichens than in *L. pulmonaria*. STM, and thus lichen water storage, did not respond to logging, probably because chlorophyll degradation reduced the carbon gain required for necessary acclimation. Reported edge effects on lichen

Resultat frå GIS-analyse:

150 m buffersoner rundt regnskogane

Totalt 4 440 da gran innafor buffersonene i Vestland (i grønt).

Også mange granbestand nært inntil regnskogane.

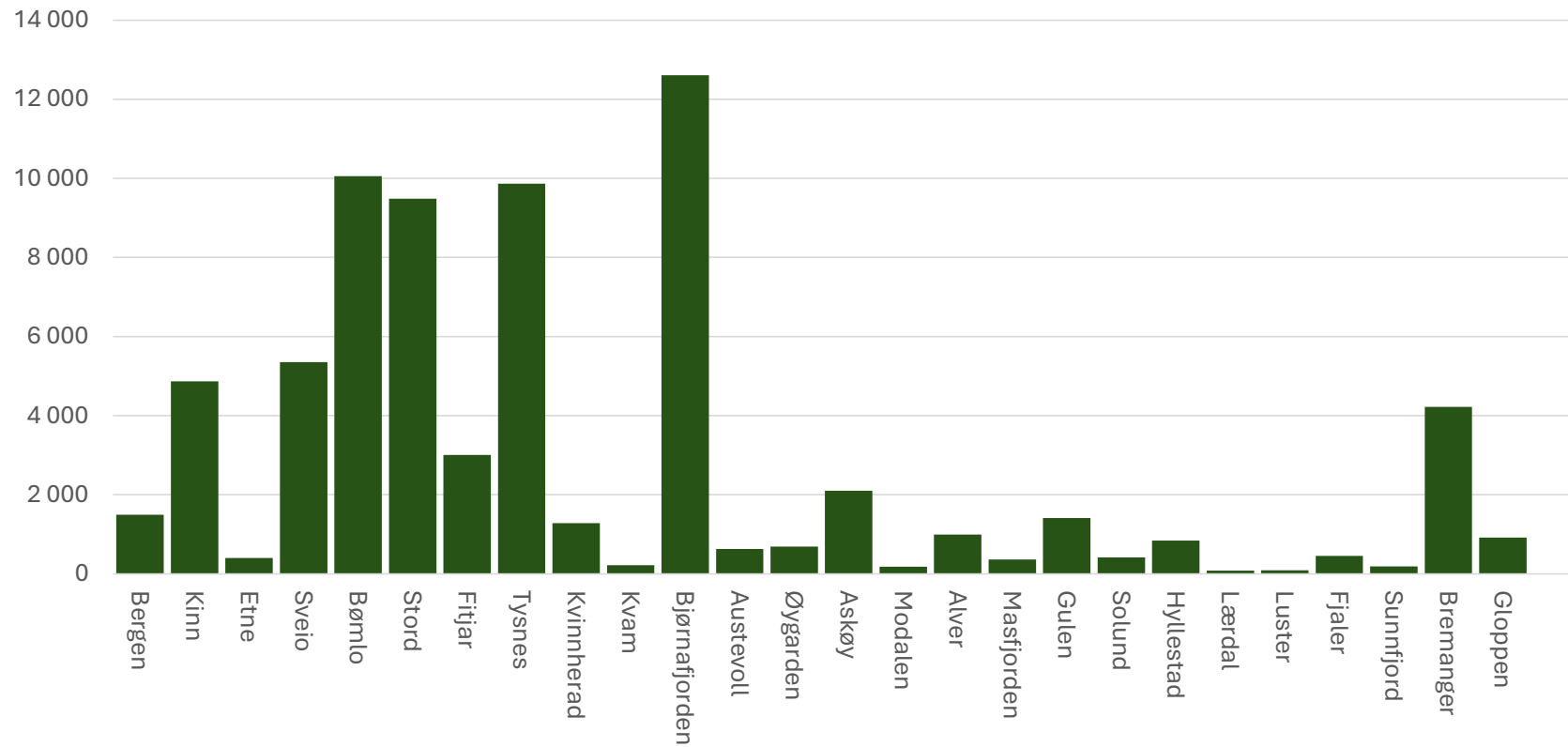
Totalt 70 500 skog innafor buffersonene.

Mest skog (80 %) på lågare bonitetar.

Skogdata: SR16 beta

Dekar skog (data SR16) innafor buffersoner (150 m) til regnskog i Vestland

Inngrep i buffersone som følge av hogst eller utbygging

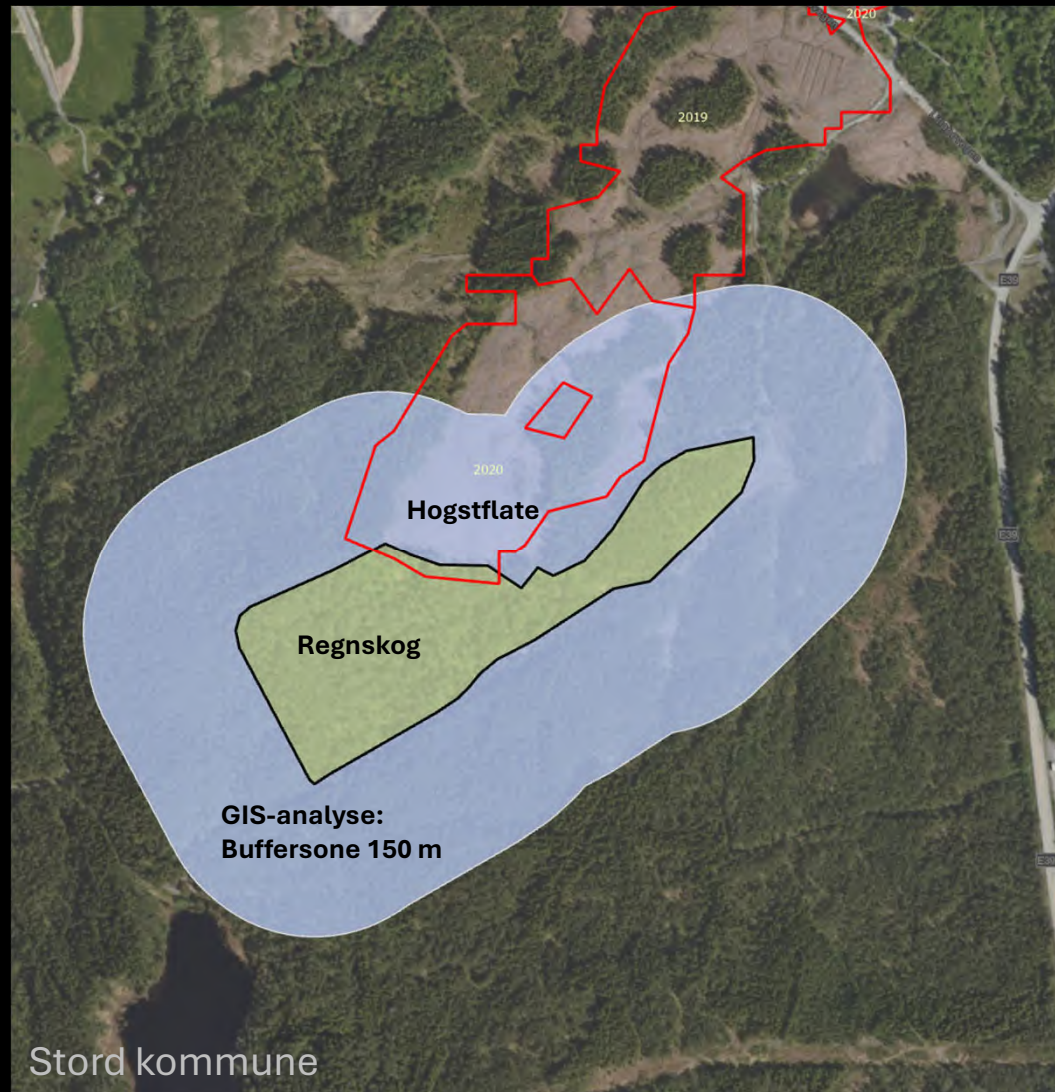
- GIS endringsanalyse basert på skogdata frå SR16 beta.
- Resultat: 22 inngrep, der 15 av inngrepa er gjort etter at regnskogen var registrert.

	Antal	Dekar
Skogshogst	14	556
Utbygging PBL	8	419
	22	975

Data periode: 2012-2021

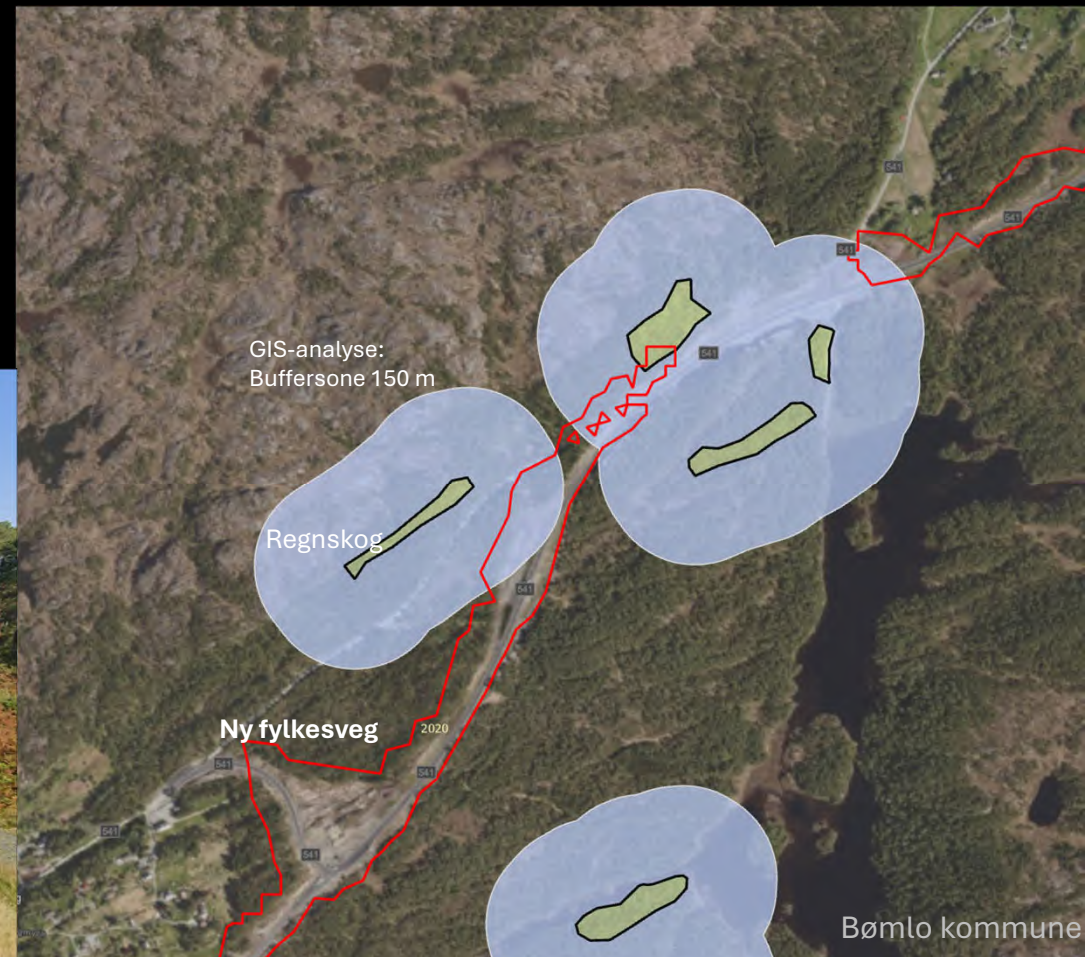
Inngrep i buffersone til regnskog

Inngrep ved utbyggingsføremål

Utbygging etter plan og bygningslova:
7 av 8 av inngrepa gjeld ny bilveg

Samla belastning på vestnorsk regnskog: Ny firefelts E39 over Tysnes (Stord-Os)

Tiltak: Betre omsyn i arealplanlegginga

- Regnskogane og trua artar er over terskelen for motsegn (jf rundskriv T2/16)
- Influensområde: Legge til grunn buffersone på 150 meter. Kanteffektar ein del av utgreiingstema i KU.
- KU pliktig innafor buffersone. Kan få vesentlege verknader for miljø (Forskrift om konsekvensutgreiingar § 10 b jf § 8).
- Planprogram (jf PBL § 4-1): omtalast spesielt og gjerast greie for korleis temaet skal utgreiast vidare inkl. rekartleggingar.

Tiltak: Frivillig skogvern

- Areal med fleire lokalitetar og/eller anna viktig naturmangfald
- Økonomisk sett beste løysinga for grunneigar
- Svært god erfaringar. Neste 50 område verna i Vestland!

© MIVS 2017

Tiltak: Betre omsyn i skogbruket – kort sikt

- Faktagrunnlag og situasjon i dag:
Betydeleg irreversibel skade på nasjonalt viktig naturmangfald
- Unngå hogst i buffersone utan avklaring med biolog
- Dialog med tømmerkjøparar. Semje om avklaring med biolog innafor buffersoner?
- Om nødvendig: Regional og/eller kommunal meldeplikt jf skogbrukslova § 11, og i enkelttilfelle nekte hogst etter skoglova § 8 andre ledd
- Etter kvart: Informasjon på nettsida vår og brev ut til skogeigarar

Foto: Anonym

altaren i Vestland

Tiltak: Betre omsyn i skogbruket - lengre sikt

- Avklaring (t.d. revidert skogbruksplan) av mogleg skogbruksaktivitet i buffersoner
- Naturrestaurering av ikkje drivbart granbestand
- Auka kunnskap om toleranse av inngrep
- Styrka rettleiing frå Statsforvaltar og kommune
- Mål på lang sikt:
Nødvendig omsyn til vestnorsk regnskog integrert i skoglov og PEFC

Kanteffektar av inngrep: Velkjente tema i økologien

- Kanteffektar: endra miljøtilhøve og habitatkvalitet
- Tema i konsekvensutgreiingar ved vurdering av påverknad av inngrep
- Regnskog eksempel på ekstra sårbar natur i denne samanhengen

Vi har handlingsplikt!

- Handlingsplikt etter føre-var-prinsippet i naturmangfaldlova
- Samarbeid avgjerande for å lykkast med å ta vare på dei dei trua og unike regnskogane våre!